

LASTEAEDE MAASIKAS

KESKKONNAÜLEVAATUS 2020-2021

I LASTEIA ÜLDISELOOMUSTUS

Lasteaed Maasikas on kakskeelne munitsipaallasteaed, kus on 5 rühma: 2020/21 õppeaastal 1 sõimerühm, 1 tasandusrühm ja 3 aiarühma, sh 1 eesti õppekeele rühm. Aiarühmades on lapsed vanuses 3-7. Käesoleval õppeaastal on lapsi nimekirjas 74. Lasteaed paikneb soodsas kohas, sest läheduses asuvad Kopli ehk Kase park, Süsta park, Kalmistupark ja Stroomi mets ja rannaala. Maja on ehitatud 1970, on 2-korruseline ja seda ümbritseb suur õueala (3800m²).

II KESKKONNAÜLEVAATUSE EESMÄRK: Kaardistada hetkeseis.

III KESKKONNAÜLEVAATUSE LÄBIVIIMINE

Keskkonnaülevaatus läbiviimist juhtis lasteaia juhtkond ja analüüsiti Rohelise kooli programmi teemade hetkeseisu õppe- ja kasvatustöös, igapäevaelu korraldamises ja majandamises. Teemad on liidetud.

Küsimustiku personalile koostas õppealajuhataja, et saada tagasisidet, mis on Rohelise Kooli programmiga liitumisel ja teemade käsitlemisel õppe-kasvatustöös õnnestunud, mis lapsi eriti huvitab, kuidas on järgitud rühmas lasteaia keskkonnapõhimõtteid ja milles on oldud edukad, kuidas on õpetaja ise arenenud. Küsimustiku eesmärk oli tagasiside muutustest ja õnnestumistest 2020-2021 aastal ja üldisemalt. Küsimustik saadeti töötajatele elektrooniliselt ja osadele vastati kirjalikult arendustunnis. Lasteaed liitus RK programmiga 22.09.2016 ja 2-1 korral oleme saanud Rohelise lipu. Vastuseid analüüsiti arendustunnis ja need kajastuvad lasteaia keskkonnaülevaatuses.

Laste küsimustik puudutab kõiki Rohelise kooli programmi teemasid ja erinevad teemad on ühendatud. Küsimused valiti välja arendustunnis (22.01.21) varem kasutatud küsimuste hulgast. Otsustati, et küsitlus viiakse läbi neljas rühmas ja peamiselt vanemate lastega ning vastatakse kõikide teemade kõigile küsimustele. Kuna rühmades on eri vanuses lapsed, siis liikide tundmisel võib väiksematele vastamiseks ka pilte näidata. Küsimustele vastas 27 last vanuses 4-6 aastat. Laste küsitluse vastuste koondit tutvustati ja toimus arutelu 01.03.21 arendustunnis.

Elurikkus, loodus. Õueala

Õuealal on rohkelt mänguvahendeid: kiiged, ronimisredelid, mängurong, maja, tegeluskeskus, osavusrajad, liivakastid, Õuesõppe läbiviimiseks lauad ja toolid ja 2 katusealust. Sõimerühma mänguala on eraldatud aiaga. Õuealal kasvab üle 16 liigi puid ja põõsaid, suur lillepeenar, väikesed istutuskastid ja õppeaia tarbeks valmistatud mitmetasapinnalised istutuskastid (2019 valmistati 2 ja 2020 kevadel ehitati juurde 2, mis koosnevad mõlemad 7-st eri

tasapinnalisest istutusala), kompostikast. 2020 kevadel paigaldati õuealale Rohelise kooli infotahvel.

Personal

Kõik rühmad viisid läbi õueõppe tegevuse vähemalt ühel korral nädalas. Lasteaia õuealal, Kopli parkides ja Stroomi rannaalal õpiti tundma seal kasvavaid puid ja taimi. Projektid olid planeeritud rühmade keskkonnategevuskavades, seotud õppekavaga ja lõimitud õppekava valdkondadega. **Vikerkaar:** „Toalilled ja lilled lasteaia õuealal“. **Päikene:** „Meie puu pihlakas“; „Õunapuu viljad toovad tervise“; „Puud on meie sõbrad, „Kõhukas kabatšokk“. **Päevalill:** „Maailm meie ümber“. **Lepatriinud:** „Seemnes on elu“ „Putukad meie õuealal“. **Tibukesed** uurisid õuealal kasvavat õunapuud eri aastaegadel. Õuealal toimus maikuus loodusteemaline tegevuskeskustega ja septembrikuus mihkclipäevateemaline üritus „Uuri, avasta, tegutse“, kus iga rühm lahendas köögiviljateemalisi ülesandeid. Kevadel laiendasime õppeaeda ja iga rühm sai endale suure istutuskasti, mis koosneb neljast osast, kus kasvatati rühmas seemnetest ette kasvatatud aiasaadusi: tomat, kõrvits, kabatšokk, kurk, porgand, paprika, kartul, maitseroheline, salat, maasikas, herved, ravimtaimed. Lapsed saavad ise osaleda taimede kasvuprotsessis alates seemnete külvmisest. Õpivad tundma taimi, nende ehitust, kasutamist, õpivad neid võrdlema, kasvutingimusi ja omandavad erinevaid tööoskusi. Lasteaed omab märgist „Kompostiv lasteaed“. Suvel kogume kastmiseks vihmavett. Lapsevanemad istutasid koos kooli minevate lastega kevadel õuealale valge sõstra pöõsa. Sügisel oli õues õunastopi kast, kuhu sai õunu tuua ja võtta. Kevadel paigaldati õuealale Rohelise kooli teadete tahvel. Talvel toideti linde õuealal ja parkides, valmistati ka ise taaskasutusest söögimaju. Osaleti Keskkonnaameti üleskutses „100 paid Eesti loodusele“, Eesti ornitoloogiaühingu talvises aialinnuvaatluses 2021. Keskkonnateemade käsitlemisel kasutatakse robotikavahendeid ja Legosid. Õpetajad osalesid RK seminaridel: Rahvusloom (N.Grišentšjuk); Snelli pargi taimestik (L.Saagim); Kompostikast kui õppevahend (S.Bavlentseva). Koduloom õppeasutuses (N.Grišentšjuk). Õpetajad käisid Kõrvemaal RMK rabamatkal.

Lastele meeldib looduses õppida, uurida ja avastada; õppeaias tegutseda ja osaleda kogu taime kasvuprotsessis. Lapsed teavad, et puhas loodus on elu alus ja seda tuleb hoida. Õpetajate sõnul meeldib lastele putukaid uurida ja linde vaadelda ning toita.

Lapsed

Sõna elurikkus tähendust väiksemad lapsed ei tea, küll aga vastas 7 last midagi järgmisest: puud, pöõsad, lilled, loomad, linnud, kalad, putukad. Osa vastasid õhk, jõgi, meri, elu, aastaajad, linn, tänav, kus saab jalutada, joosta, mida me näeme ja kui midagi on palju.

Eesti metsade loomi teatakse väga hästi: karu, hunt (19); jänes, orav, rebane (15); siil (11); põder (8); metssiga (2); hirv (1).

Õueala puudest tuntakse enim kuuske (15); vaher (10); õunapuu (9); pihlakas (7); mänd (2); sirel (1).

Õuealal nähtud putukaid osati nimetada väga hästi ja erinevaid: sitikas (14); sipelgas (9); liblikas (7); vihmauss (6); mesilane (8); sääsk (7); rohutirts (5); kärbes (5); herilane (3); kiil, lepatriinu, tigu, ämblik (1-2).

Talvel on õuealal nähtud varest (18), tihast, varblast, kajakat (13), tuvi(11), leevikest (5), rästast (2), pääsuke (1).

Lasteaia õppeaias kasvatsid kõik rühmad köögiviljuja neid nimetati palju: tomat, kurk (15), kartul (13), porgand, kõrvits (10), hernes, peet (7); kapsas (6); sibul (4); pipar (3), till (1).

Lastele meeldis õppeaias lehti koristada, kasta, taimi istutada, komposti teha, aga ka vaadelda ja mängida.

Lapsed hoiavad loodust: ei viska prügi maha, ei murra oksti ja lilli, ei tapa loomi ja linde, eit ee told, toidavad linde, teevad pesakaste, istutavad lilli, koristavad, ei tee halba, hoiavad elavat .

Kliimamuutused. Energia. Transport. Prügi ja jäätmed

Tööplaanid ja päevikud täidetakse programmis Eliis. Kõigis rühmades sorteeritakse prügi ja taaskasutatakse paberit, riiet, plastikut , korke, pakendeid jne, millest meisterdatakse. Trepikodades karbid, kuhu lastevanemad toovad kasutatud paberit ja ühes ka jäätmete (pakend, segu olmejäätmed, ohtlikud jäätmed) kogumise kast ja Eesti pandipakendi kingitud kogumiskast taarale. Õuealal kaks konteinerit (paber, segaolme) prügi jaoks. Lastevanemate abiga kogutakse alumiiniumist küünlaümbriseid ja kasutatud patareisid. Jäätmenädala raames viidi kogutud tekid, padjad ja linad Paljassaarde loomade varjupaika. Elektri kulu kohta peab arvestust majandusjuhataja. Ruumidesse on paigaldatud säästupirnid. Välisüksed on varustatud sulguriga.

Personal

Päikese, Päevalille ja Lepatriinude rühma lapsed osalevad projektis „Kiusamisest vaba lasteaed“ ja kasutavad elemente õppe- ja kasvatustöös. Rühmad kasutavad õppetegevuste läbiviimisel Mondo fotomappe tutvumaks teiste riikide eluolu ja loodusega. Tutvutakse erinevate maade autorite loominguga: muinasjutud, laulud, tantsud, luuletused. Tutvutakse linnaosa, parkide ja Tallinna Vanalinna ajaloo ja arhitektuuriga. Vikerkaare rühmal on projekt „Teeme ise maitsvalt ja tervislikult“ raames tutvutakse eri rahvaste köögi ja toiduretseptidega. Tutvutakse kalendri tähtpäevade ja kombestikuga: mihkli-, hingede-, mardi-, kadri-, vastlapäev., I Advent ja Maslenitsa. Tähistati sallivus- ja aitäh päeva. Et elu planeedil Maa oleks jätkusuutlik, peab elama säästlikult ja seda õpetati kampaaniates osaledes ja teemapäevade kaudu: maailmakoristuspäev (koristati väikeprügi), autovaba päev (vestlused, küsitleused), Rahvusvaheline jäätmetekke vähendamise nädala raames kampaania: sööme oma toidu ära; tehti erinevad meisterdusi taaskasutatud materjalidest ja oli üles pandud näitus; koguti ja anti üle asjad Paljassaare loomade varjupaigale; kogutakse plastikpudelite korke ja alumiiniumist küünlaümbriseid. Hooldekogudele tehti Jõulukaarte. Toimus digijäätmete kampaania nädal ja räägiti Turvalisest Internetist, sooja kampsuni päeval elektri säästmisest. Toimus Lasteaia

töötajate ekskursioon Kõrvemaale (tutvumine Vargamäe, A.H.Tammsaare majamuuseumiga, Järva-Madise kiriku ja surnuaiaga ja RMK rabamatk). Osaleti Rohelise kooli seminaril "Kliimamuutused, energiakasutus ja digiprügi" (Zoomis) – H.Tammik, A.Zahharova, O.Pogorelova. Arvestust kulude (energia, vesi) kohta peab majandusjuhataja. Kokkuvõtte ja analüüs lisatud eraldi.

Rühmades sorteeritakse prügi ja säästetakse vett ja elektrit.

Lapsed

Sõna kliima ei osanud paljud seletada, osa pakkusid ilm, vihm, tuul, talv, suvi, talvel külm, suvel soe.

Elektril töötavaid masinaid pakuti väga erinevaid, kuid kõige rohkem teekann, pesumasin, arvuti (11), televiisor (10), mikrolaineahi, telefon (7), tolmuimeja (6), pliit, triikraud, külmkapp, planšett, aga ka drell (2), radio, laadija, nõudepesumasin, veekeetja (1).

Elektrit saab säästa, kui kustutada alati tuli, lülitada välja masinad, mida ei kasuta, mitte istuda telefonis.

Autoga tuleb lasteaeda küsitletutest 10 last, aga osa vastasid, et tulevad autoga siis, kui isa toob.

Loodust säästvatest transpordivahenditest nimetati trammi, jalgratast, tõukeratast, vähem trolli, elektriautot, skautrit, rongi ja erilisi busse.

Küsimusele, miks ei tohi prügi maha visata vastatin väga hästi ja vastused olid mitmekesised: loodus sureb, kahjulik loodusele, lindudele, loomadele, planeedile kahjulik, planet määrdub, kahjustab maad, metsa, õhku, linnad ja loodus hukkub, mustuses on paha elada, kõik sureb. Öeldi ka, et prügi tuleb panna prügikasti ja patareid spetsiaalsesse karpi.

Globaalne kodakondsus

Personal

Päikese, Päevalille ja Lepatriinude rühma lapsed osalevad projektis „Kiusamisest vaba Lasteaed“ ja kasutavad õppe- ja kasvatustöös projekti elemente. Rühmad kasutavad õppetegevuste läbiviimisel Mondo fotomappe tutvumaks teiste riikide eluolu ja loodusega. Tutvutakse erinevate maade autorite loominguga: muinasjutud, laulud, tantsud, luuletused. Tutvutakse linnaosa, parkide ja Tallinna Vanalinna ajaloo ja arhitektuuriga. **Vikerkaar:** Rühma projekti „Teeme ise maitsvalt ja tervislikult“ raames tutvutakse eri rahvaste köögi ja toiduretseptidega. **Päevalill:** Rühma projekti „Eesti ja eesti keel meie elus“, **Lepatriinud:** Rühma projektid „Puhas vesi. Maailma meri“ , „Avastame Aafrikat“.Tutvuti kalendri tähtpäevade ja vanade tavanditega ja räägiti nende seosest loodusega: mihkli-, hingede-, mardi-, kadri-, vastlapäeva. I Advent ja Maslenitsa. Nädalal "Päkapikkude ootuses" valmistati rühmades eri rahvaste retseptidest piparkooke ja keekse ning loeti eri

rahvaste jõulujuttude. Lasteaia töötajad tutvusid Vargamäega, A.-H. Tammsaare majamuuseumi, Järva-Madise kiriku ja surnuaiaga, käisid rabamatkal.

Lapsed

Kalendri tähtpäevadest nimetati enimuus aatat (17), Eesti Vabariigi aastapäeva (14), emadepäeva (8), isadepäeva ja jõule (7), sõbrapäeva ja mardipäeva (4), Eesti jõulud, aitäh päev, lihavõtted, emakeelepäev, naistepäev, jõulud (1), Maslenitsa (2), aga ka sünnipäev (6).

Kõige tähtsama pühana Eestis nimetati Eesti Vabariigi sünnipäeva (10), uut aastat (3), jõule ja emadepäeva (2), isade-, sõbrapäeva ja lihavõtteid (1).

Eesti Vabariigi sümbolitest nimetati lippu (18), rukkilille (9), pääsukest (8), eesti keelt ja presidenti (2), Tallinna (1).

Muinasjuttudest, mis meeldivad, nimetati erinevaid ja kõige rohkem "Lumivalgekest", aga ka "Punamütsike", "Tuhkatriinu", "Saabastega kass", "3 pörsakest", "Kakuke", "Hunt ja 7 kitsetalle", "3 karu", "Maša ja karu", "Doktor Aibolit", Puškini muinasjutud jne. Osa vastasid, et loomajutud, sest nad on targad ja räägivad, võlujutud ja Eesti, kuna need on võluväega.

Tervis ja heaolu

Personal

Osaletakse projektis „Tervist edendav lasteaed“. Rühmasisesed terviseprojektid on **Päevalill**: „Tervise aabits“, **Päikene**: „Hügieen on tervise alus“, **Vikerkaar**: „Võitleme suukollidega – Terved hambad ja puhas vesi on tervise alus“. Kõik rühmad viivad läbi eesmärgistatud õueõppe tegevuse vähemalt üks kord nädalas. Lasteaed osales SA Eesti Terviserajad liikumiskampaania konkursil „Kuidas me liigume“ ja kollaažil on vaid valitud fotod meie laste ja töötajate selle õppeaasta liikumist kajastavatest üritustest ja tegevustest. Toimus sportlik mihklipäev õuealal. Eesti toidu kuu raames valmistati tervislikke salateid ja degusteeriti neid ning neid kasutati ka lasteaia õppeaiast korjatud aiasaadusi. Iga päev on rühmades vitamiinipausid. Lapsed õpivad tuleohutust (Põhja Päästeameti koolitus), liikluses käituma (Politsei koolitus), sõpra aitama ja hügieeni. Lastele selgitati rahvusvahelise 112 päeva tähtsust ja osaleti Häirekeskuse fotokonkursil „Lumest lumele 112. TÕN-nädala raames küpsetasid lasteaia töötajad tervislikku leiba ja degusteerisid taimeteesid.

Lastega räägitakse tervisliku ja puhta toidu tähtsusest. Õppeaia saadustest tehti salateid ja suupisteid. Totu tõstetakse taldrikule ärasöödav portsjon, sest juurde saab alati tõsta.

Lapsed

Käsi peab kindlasti pesema tuppa tülles (21), enne sööki (15), WC käies (8), hommikul (3), peale magamist (2), peale mängu (1), lemmikloomaga tegelemise järel (2), kui katsud musta, kui on mustad (1).

Tervislikuks toiduk speeti köögivilju (porgand 7), puuvili (õun), pudru, piima, suppi (mistahes), praetud kala, omletti, liha jne. Mittetervislikud on kommid, magus, šokolaad, coca kola, gaseeritud joogid šipsid jne.

Hambaid peab pesema hommikul ja õhtul (19), hommiku, õhtul, peale sööki (2).

112 numbrit teadis 21.

Talvel ei tohi kõrgel mäel kelgutada (6), jääle minna (16), libe ja võib kukkuda (7), lumi ja jää katusel (49, lund süüa ja näkku visata (3), jääd süüa (2), märjad riided, säraküünlad ja raketid, haigena väljas, võib külmetada, lumesadu ja jääkaru.

Vesi. Meri ja rannik

Personal

Rühmades olid avatud teaduskeskused, kus noored teadlased avastavad vett Tegevuskeskustes õpiti tundma vee omadusi, tehti katseid, räägi puhta vee tähtsusest ja selle saavutamisest. KIK programmi raames osales laste liitühm veekeskonnaprogrammis Rannarahva Muuseumis, kus Tutvuti kalade, veeasukate, lindude, ja taimestiku elukeskkonna ja selle puhtusega ja õpiti, miks ja kuidas Läänemerd kaitsta. Programmi rahastab KIK. Lastega räägitakse pidevalt puhta vee tähtsusest ja õpitakse käsi pesema ja räägitakse, kuidas vet säästa. Õppekava raames õpitakse tundma Läänemere kalu, veeloomi ja rannikul kasvavaid taimi. Käidi õppekäikudel Stroomi mere ääres. Osaleti Rohelise kooli seminaril "Kalad, säästlik kalandus, kalafoor (Heidi, Liivia).

Lastele meeldivad õppekäigud mere äärde. On puhastatud ka mere randa. Teatakse, et puhas vesi on inimesele ja loodusele eluks vajalik, et seda tuleb hoida ja säästa.

Lapsed

Vett kasutatakse joogiks (21), kätepesuks (19), pesuks (10), söögiks (12), nõudepesuks (6), kastmiseks (3), tule kustutamiseks, ilma veeta pole eluaga ka koristamine, WC, ujumiseks, laevadele, et veeloomad ei sureks, loomad joovad, ilma veeta pole elu.

Veelindudest nimetati parti (22), luike (18), hane (13), kajakat 11.

Veelinde ei tohi toita, sest peavad ise toitu leidma (7), on kahjulik (4), leiba ei8 tohi anda (3), võivad surra (6), neil on mugav ja ei lenda ära, jäävad haigeks.

Vee säästmiseks tuleb sulgeda kraan (15), jälgida, et kraan ei tilgu (7), kasta vihmaveega (2), mitte kulutada (2), mitte visata vette prügi (3).